



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: J. N., nar. X, st. příslušnost X
t.č. pobyt X
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
sídlem pošt. schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 6. 2023, č.j. OAM-47/ZA-ZA11-VL13-2023,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Příběh žalobce dle žalovaného nesvědčí o tom, že by existovaly důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu.

II. Vyjádření účastníků

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu. Uvedl, že konvertoval k evangelickému křesťanství a obává se pronásledování v zemi původu, neboť odpadlictví od islámu je dle koránu trestáno smrtí. I když je Uzbekistán sekulární, většina společnosti je ortodoxně muslimská a žalobce by nepřijala. Namítl, že popsal pronásledování ze strany uzbecké tajné služby (opakované návštěvy, vyhrožování uvězněním) a popsal i složitou cestu při překračování státních hranic několika států. Podle žalobce byla jeho žádost vypořádána chybně, neboť systematika postupu správního orgánu měla být nejprve vypořádání toho, do jaké míry lze považovat žalobce za křesťana, a následně vypořádat otázku postavení konvertity v Uzbekistánu jak z pohledu práva, tak i reálného života. Napadené rozhodnutí je podle něj nepřezkoumatelné, trpí nedostatkem podkladů a závěry žalovaného nereagují na uplatněnou argumentaci.
3. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou, odkázal na obsah správního spisu s tím, že trvá na správnosti vydaného rozhodnutí. Hrozba ze strany státní bezpečnostní služby je podle něj neodůvodněnou spekulací, resp. je účelová, a žalobce využívá žádosti o mezinárodní ochranu k prosté legalizaci pobytu na území ČR. Obava žalobce je založena na jeho domněnkách, že dva muži, kteří ho navštívili, byli z bezpečnostní služby, stejně tak si jako zájem státní bezpečnostní služby vysvětluje žalobce i návštěvy z městského úřadu. Žalovaný připomněl, že žalobce neměl problémy s opakovaným vycestováním na Ukrajinu, což podle něj nepotvrzuje zájem státní bezpečnostní služby o jeho osobu. Za nevěrohodné považoval žalovaný okolnosti poslední cesty žalobce z Uzbekistánu. Informační zdroje, stejně jako zjištění skutkového stavu považoval žalovaný za dostatečné.

III. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a je přípustná. Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
5. Žaloba není důvodná.
6. Součástí správního spisu jsou dvě vyjádření žalobce k důvodům, proč a jak přicestoval do ČR. Prvním je poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. V rámci něho žalobce uvedl, že je uzbecké národnosti, evangelické víry, ženatý, jedna dcera. Nikdy nebyl členem politické strany ani hnutí. Poslední bydliště v Uzbekistánu bylo v městě Buchara, Uzbekistán opustil v roce 2019, odjel na Ukrajinu, kde žil v Kyjevě, odkud v lednu 2023 přes Maďarsko odcestoval do ČR. V letech 2019 až 2022 žil na Ukrajině, kde měl trvalý pobyt. Dle vlastního vyjádření byl v Uzbekistánu pronásledován, protože v roce 2013 konvertoval od islámu k evangelickému křesťanství.
7. Druhým vyjádřením žalobce je protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že v roce 2013 konvertoval ke křesťanství, kvůli tomu mu v tomtéž roce začaly problémy v Uzbekistánu, a proto odjel na Ukrajinu. Do Uzbekistánu se vrátil celkem čtyřikrát z osobních nebo pracovních důležitých důvodů. Během pobytů v Uzbekistánu bydlel u sestry. Ke konverzi uvedl, že přestal chodit do mešit a po asi dvou měsících k němu domu začali chodit dva muži, kteří se ho ptali, proč konvertoval a proč přemlouvá další lidi ke konverzi. Ti samí muži mu vyhrožovali uvězněním. Uvedl, že ke konverzi přesvědčoval dva lidi, ale přestal, když pochopil, že by to pro něj mohlo být nebezpečné. Pokud jde o uvěznění, vždy se najde důvod, např. by mu

mohli podstrčit drogy. Krom uvedeného problému s konverzí v Uzbekistánu neměl, jen po zahájení války na Ukrajině mu volala matka, že se na něj dotazovali lidé z městského úřadu. Na radu přítele, který je u policie, příslušníky tajné policie nekonfrontoval, mohlo by to pro něj být nebezpečné. Ke křesťanství konvertoval na základě vztahů se svou tetou, která ho ke křesťanství přivedla, jako základní principy a pravidla uvedl modlitbu k Ježíši, dobro, lásku a víru v to, že se Ježíš vrátí a spasí nás, věřící se učí ze Svatého písma, jak žil a co hlásal Ježíš. V době konverze bylo křesťanství v Uzbekistánu zakázané, to se změnilo po roce 2016, nyní je evangelické křesťanství zaregistrované jako oficiální církev, v Buchaře byl postaven kostel.

8. K vycestování z Uzbekistánu uvedl, že nikdy neměl problémy, jen naposled mu známí poradili, aby vycestoval přes hory do Tádžikistánu, a ne přes oficiální přechod, prý by to pro něj mohlo být nebezpečné, zároveň mu poradili, aby se do země nevracel do změny vládního režimu. Hranice takto přešel na radu známých, jiný důvod neměl.
9. Na Ukrajině se živil poskytováním ubytování, kvůli válce se tam nedá žít, pracovat, podnikat. Chce, aby za ním přicestovala manželka, alternativou k vycestování do ČR pro něj bylo Turecko. O jiné možnosti legalizace pobytu než o azylu, nevěděl. Příbuzné v EU nemá.
10. Závěrem pohovoru zdůraznil, že krom konverze k jiné církvi v zemi problémy neměl, návratu se bojí s ohledem na výhrůžky těch dvou mužů, má obavu, že by po návratu mohl být uvězněn.
11. Krajský soud předepisuje, že žadatele o mezinárodní ochranu stíhá břemeno tvrzení. Je především na něm, aby v rámci pohovoru věrohodně tvrdil a v rámci svých možností prokázal skutečnosti, které mohou mít relevanci z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný mu k tomu zejména musí vytvořit prostor vhodně kladenými otázkami během pohovoru. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvádí relevantní skutečnosti, je pak na žalovaném, aby si shromáždil dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žadatele a jeho tvrzení s těmito informacemi konfrontoval při posuzování, zda dotyčnému v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma.
12. Úkolem žalovaného bylo především opatřit takové informace o zemi původu, z nichž bude možné posoudit, zda by žalobci v případě návratu do Uzbekistánu hrozilo pronásledování nebo vážná újma. Této povinnosti žalovaný dle krajského soudu dostal.
13. Žalovaný krom azylového příběhu žalobce vycházel z listinných důkazů: Výroční zpráva o svobodě vyznání za rok 2020 (Uzbekistán, Ministerstvo zahraničních věcí USA, 12. 5. 2021), Uzbekistán – Migrace a návrat (Uzbekistán – Informace centra informací o zemích původu a analýzu v oblasti migrace (lifos) švédské Migrační rady 14. 12. 2020), Uzbekistán – Informace MZV ČR, č. j. 135612/2022-LPTP ze dne 9. 1. 2023 (k možnostem vycestování občanů Uzbekistánu a návratu zpět do vlasti) a Uzbekistán – Informace OAMP ze dne 3. 3. 2023 – Bezpečností a politická situace v zemi.
14. Klíčovou částí azylového příběhu žalobce je obava z pronásledování v zemi původu vzhledem k jeho konverzi ke křesťanství, a to s ohledem na trestání odpadlictví v koránu a ortodoxně muslimskou společností v Uzbekistánu.
15. Konverzí ke křesťanství v Uzbekistánu se zabývaly správní soudy již dříve, a to např. Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 13. 9. 2016, č. j. 49Az 45/2015-32 a ve spojení s tímto rozhodnutím i Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 1. 12. 2016, č. j. 9 Azs 278/2016-24. Krajský soud v Praze ve svém rozsudku uvedl, že „*si je vědom závažných porušování svobody*

vyznání, ke kterým v Uzbekistánu dochází, na která upozorňují jak informace Ministerstva zahraničních věcí, z níž žalovaný vycházel, tak zpráva U. S. Commission on International Religious Freedom, na kterou MZV ve své informaci odkazuje. Nicméně, jak bylo zdůrazněno výše, žalobní argumentace směřuje nikoliv k pronásledování z důvodu křesťanského přesvědčení, ale z důvodu konverze od jednoho náboženství (islámu), ke druhému (křesťanství). V tomto ohledu však soud konstatuje, že z žádné ze zpráv nevyplyvá, že by Uzbekistán trestal konverzi od jednoho náboženství k druhému, či že by toleroval „společenské“ trestání původní náboženskou komunitou – posledně uvedený případ lze dokonce s ohledem na mimořádně restriktivní přístup vůči náboženství (zejména islámskému) v Uzbekistánu prakticky vyloučit.“ Nejvyšší správní soud ve svém usnesení konstatoval, že „ze zpráv o zemi původu vyplývá, že samotná konverze problematická není. Je to naopak tvrzení stěžovatele o tom, že uzbecké orgány netolerují žádný odklon od islámu, které správnímu spisu neodpovídá. Již žalovaný vysvětlil, že tradiční a známé církve tolerovány jsou (viz bod [21] tohoto rozsudku), a takto zjištěný skutkový stav má ve spise oporu (viz zejména Informaci MZV ze dne 6. 8. 2013, č. j. 1109405/2013-LPTP). Sám stěžovatel na podporu svých tvrzení žádný důkaz nepředložil. Lze tedy uzavřít, že konverze od islámu ke křesťanství obecně důvodem pronásledování není.“ Uvedené závěry přijaly správní soudy k situaci v Uzbekistánu v roce 2016.

16. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že k otázce svobody vyznání se v něm nachází Výroční zpráva o svobodě vyznání za rok 2020 (Uzbekistán, Ministerstvo zahraničních věcí USA, 12. 5. 2021) zpracovaná v roce 2021. I když by jistě bylo vhodné, aby žalovaný vycházel z co nejnovějších dat, považuje soud uvedenou zprávu dostatečnou, a to s ohledem na citované rozsudky, které se zabývaly situací v Uzbekistánu k roku 2016. V zemi nadále platí svoboda vyznání a odluka státu od církve a stát umožnil registraci dalších církví a náboženských skupin, vč. křesťanských. Konverze od islámu ke křesťanství má za následek určitou společenskou stigmatizaci. Právní úprava odlišuje povolené církve, ilegální (neregistrované) náboženské skupiny a zakázané (extrémistické) náboženské skupiny, organizace ilegálních skupin je trestná, stejně jako členství v zakázaných. Registrované skupiny se mohou šířit po celé zemi, jejich činnost je podřízena právní regulaci, zakázané jsou misionářské aktivity, pro vydávání náboženských materiálů je vyžadována koncese a jejich obsah je kontrolován, je zakázáno soukromé náboženské vyučování. Krom muslimských náboženských organizací bylo v zemi registrováno celkem 190 nemuslimských organizací. Nadále existovalo ohrožení policejní šikanou v případě zakázaných „domácích kostelů“, ke sledování katolických mší již nedocházelo. Konverze muslimů není zakázaná, ale konvertujícím etnickým Uzbekům hrozí společenská šikana a diskriminace, která hrozí i členům náboženských skupin považovaných na skupiny šířící víru (vč. evangelických křesťanů). Pokud jde o podezření na náboženský extremismus při návratu upozorňuje zpráva Uzbekistán – Migrace a návrat (Uzbekistán – Informace centra informací o zemích původu a analýzu v oblasti migrace (lifos) švédské Migrační rady 14. 12. 2020), na možnost prověrek a represí, nicméně je patrné, že se jedná především o muslimy a islámský radikalismus.
17. S ohledem na uvedené posoudil soud žalobcem uplatněné žalobní námitky.
18. Ve vztahu k neudělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu je podstatné posouzení toho, zda byl žalobce ve vlasti nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Podle názoru soudu na případ žalobce toto ustanovení nedopadá, neboť sám žalobce žádné své politické aktivity ani pronásledování pro uplatňování politických práv ve svém vyjádření neuvedl, a to ani ve správním ani v soudním řízení. Důvody podle § 12 písm. a) zákona

o azylu žalobce ani netvrdil ani neprokazoval a ani soud jejich naplnění s ohledem na jeho azylový příběh neshledal.

19. Podstatnou otázkou je, zda žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, dle kterého se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
20. V kontextu tohoto ustanovení je rozhodující, zda jednání státní správy vůči žalobci naplňovalo podmínky citovaného ustanovení a zda žalobci může s přiměřenou pravděpodobností v budoucnosti hrozit pronásledování z téhož důvodu.
21. Individuální příběh žalobce nezakládá soudu žádné důvody domnívat se, že by k tomu mělo dojít.
22. Samotná konverze žalobce ke křesťanství v zemi trestná nebyla a není. Uzbekistán je sekulární zemí, tj. důsledky konverze, resp. odpadlictví od islámu, které uplatňuje islámské právo a Korán nejsou pro věc z hlediska státní politiky a státního trestního práva podstatné. Společenské odsouzení ortodoxně smýšlející části obyvatelstva je otázkou společnosti, nikoliv sekulárního státu.
23. Systematika vypořádání žádosti, jak ji požaduje žalobce, tj. nejprve vypořádat to, do jaké míry lze považovat žalobce za křesťana, a následně se vypořádat s postavením konvertity v Uzbekistánu, má sice logiku, ale pouze potud, pokud by žalovaný zpochybňoval to, že žalobce je věřící a praktikující křesťan. V tom případě existuje poměrně detailní a návodná judikatura správních soudů, jakým způsobem má být zjišťováno vnitřní přesvědčení žadatele o azyl a jeho znalost náboženských reálií. Víra žalobce, ani jeho konverze ke křesťanství ale nebyla žalovaným zpochybněna, žalovaný považoval žalobce za křesťana, tudíž vyčítat žalovanému, že se blíže nezabýval vírou žalobce (otázkou, zda ho lze za křesťana považovat), nedává smysl a soud v absenci detailnějších otázek ke konverzi a víře žalobce v rámci pohovoru a v absenci podrobnějších závěrů ohledně konverze žalobce nespatřuje důvod pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí.
24. Pokud jde o život konvertity v Uzbekistánu, soud se v této konkrétní věci zcela ztotožňuje s posouzením žalovaného. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce opakovaně cestovat do Uzbekistánu a zpět na Ukrajinu, kde pobýval, a nikdy mu nebyly kladeny ze strany uzbeckých orgánů žádné překážky. Žalobce dle svých tvrzení konvertoval ke křesťanství v roce 2013 a své problémy se státní mocí stran náboženského přesvědčení datoval právě k tomuto roku, kdy ho měli navštívit dva muži a vyhrožovat mu v důsledku konverze a evangelizace dvou dalších lidí. Takový kontakt se následně již neopakoval. Další kontakty s bezpečnostními složkami měla jeho rodina až v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině v roce 2022. Sám uvedl, že náboženské poměry se v zemi změnily v roce 2016 po smrti prezidenta Islama Karima.
25. Žalovaný se hrozbou státního pronásledování z důvodu náboženského přesvědčení žalobce zabýval v napadeném rozhodnutí zcela dostatečně a případně poukázal na to, že veškeré kontakty státních orgánů v souvislosti s náboženským přesvědčením žalobce proběhly v roce 2013, tj. před více než deseti lety, a před tím, než došlo k uvolnění v roce 2016.

26. Soud souhlasí se žalobcem v tom, že se žalovaný mohl detailněji zabývat otázkou postavení konvertitů v Uzbekistánu obecně, nicméně ani tato dílčí nepřezkoumatelnost nepředstavuje důvod pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. K postavení konvertitů, resp. osob vyznávajících křesťanskou víru, obstaral žalovaný podklad v podobě Výroční zprávy o svobodě vyznání za rok 2020 (Uzbekistán, Ministerstvo zahraničních věcí USA, 12. 5. 2021), ze které soud citoval výše a ze které vyplývá, že etnickým Uzbekům hrozí společenská šikana a diskriminace, která hrozí i členům náboženských skupin považovaných na skupiny šířící víru (vč. evangelických křesťanů), nicméně z uvedené zprávy nevyplývá intenzita diskriminace v běžném životě. Popsaným obvyklým projevem jsou potíže s pohřby, ostatní negativní souvislosti byly vztaženy k evangelizačním aktivitám, které ale jsou zároveň omezeny zákonem. Ze zjištění skutkového stavu tak nevyplývá, že by diskriminace, případně přístup většiny společnosti, byla státem tolerovaná, natož podporovaná, a že by dosahovala intenzity odůvodňující přiznání mezinárodní ochrany. Konečně sám žalobce vztahoval svou „náboženskou“ argumentaci a hrozbu pronásledování kvůli víře k incidentu starému více než 10 let, ke kterému došlo před uvolněním náboženských pravidel v roce 2016.
27. Pokud jde o opakované dotazování bezpečnostních složek na žalobce u jeho rodiny v roce 2022, to zjevně souviselo s dlouhodobým pobytem žalobce na Ukrajině, přičemž proti této skutečnosti žalobce v žalobě nebrojil.
28. Soud tedy neshledal, že by byly naplněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu
29. Ve vztahu k humanitárnímu azylu nebo doplňkové ochraně, resp. hrozící vážné újmě ve smyslu § 14a odst. 2 žalobce ve správním řízení ani v žalobě žádné relevantní tvrzení nevznesl, tj. neuváděl nic, z čeho by bylo možné dovodit, že by mu hrozil trest smrti nebo poprava, mučení či nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání a stejně tak netvrdil, že by mu hrozilo vážné ohrožení života nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.
30. Soud neopomněl tvrzení žalobce o složitém přechodu státní hranice při jeho poslední návštěvě Uzbekistánu. Stejně jako žalovaný ani soud neshledal, že by žalobce hodnověrně vysvětlil, proč poslední vycestování z Uzbekistánu absolvoval jím popsáním způsobem. Ani soudu ve světle toho, že žalobce s výjimkou incidentu v roce 2013 negoval problémy s bezpečnostními složkami Uzbekistánu, a toho, že v minulosti (byť jen na krátkou dobu) navštěvoval Uzbekistán a bezproblémově cestoval přes hranice, nepostačuje vysvětlení, že tak učinil na radu svých kamarádů na základě informací od známých ve státních orgánech. Ze správního spisu a z tvrzení žalobce nijak nevyplývá, že by žalobce mohl vzbudit nežádoucí zájem státu jinak než svým pobytem na Ukrajině, nicméně k případnému pronásledování z tohoto důvodu nesl žalobce žádná hodnověrná tvrzení.

IV. Závěr a náklady řízení

31. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
32. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 31. května 2024

Petr Sedlák v. r.
samosoudce